
Langer leven met een jongere partner

SVEN DREFAHL

Leeftijdverschil met partner heeft verschillend effect op levensverwachting mannen en vrouwen

Het leeftijdverschil tussen partners heeft invloed op het sterfterisico, maar blijkt tegengesteld voor mannen en vrouwen. Terwijl mannen 'profiteren' wanneer zij met een jongere partner samenwonen, blijkt het sterfterisico voor vrouwen het gunstigst indien zij het leven met een even oude partner delen.

Doorgaans schelen (huwelijks)partners twee à drie jaar in leeftijd en meestal is de man ouder. Dat geldt in vrijwel alle westerse landen; zo ook in Denemarken waar de vrouw gemiddeld drie jaar jonger is dan haar partner. Dit geldt voor zowel eerste huwelijken als voor alle huwelijken. Weliswaar is de gemiddelde leeftijd bij huwelijksluiting sinds de jaren 1960 aanzienlijk gestegen, het leeftijdsverschil tussen partners bleef nagenoeg gelijk (figuur 1).

Jongere partner en levensverwachting

Lang hebben we gedacht dat een jongere partner een positieve invloed zou moeten hebben op de levensverwachting. Met een oudere partner zou men juist korter leven. Een aantal theorieën ondersteunen die gedachte. Zo wordt aangenomen dat een jongere partner eerder en beter in staat is om de verzorging van de oudere partner op zich te nemen en dat zou een positief effect op zijn of haar gezondheid hebben en daarmee op zijn of haar levensverwachting. Een andere verklaring gaat ervan uit dat samenwonen met een jongere partner ook sociaal en psychologisch

voordeel oplevert, opnieuw met een positieve uitwerking op de levensverwachting van de oudere partner. De oudere partner wordt immers 'jong' gehouden. Bovendien wordt aangenomen dat mensen, in het bijzonder mannen, met een bovengemiddeld goede gezondheid en een hoog inkomen waarschijnlijk een jongere partner hebben. Zij hebben namelijk meer succes op de huwelijksmarkt. Volgens nog weer een andere theorie leiden afwijkingen van de sociale norm, zoals bij een relatie tussen een oudere vrouw en een jongere man het geval is, tot hogere sterfterisico's.

Analyse op basis van Deense gegevens

Om de genoemde theorieën te toetsen werden Deense gegevens geanalyseerd. Denemarken kent omvangrijke registers met tal van gegevens over de gehele bevolking. De data hebben betrekking op de periode 1990-2005; mannen en vrouwen werden afzonderlijk bestudeerd, zodat kon worden nagegaan of het leeftijdsverschil de levensverwachting van mannen en vrouwen op dezelfde dan wel op verschillende wijze beïnvloedt. We kijken naar de relatieve sterfttekansen voor groepen mensen die elk een ander leeftijdsverschil laten zien ten opzichte van een referentiegroep waarin mannen respectievelijk vrouwen maximaal één jaar van hun partner verschillen en dus nagenoeg even oud zijn.

De analyse wijst uit dat mannen met een jongere partner een hogere levensverwachting hebben dan mannen met een oudere partner (figuur 2). Hoe groter het leeftijdsverschil hoe hoger de levensverwachting: mannen die bijvoorbeeld zeven tot negen jaar ouder zijn dan hun partner hebben een 11 procent geringere sterfttekans dan mannen die even oud zijn als hun partner (de referentiegroep). Naarmate de

man jonger is dan zijn partner is zijn sterfterisico hoger. Deze bevindingen zijn niet nieuw maar bevestigen resultaten van eerder onderzoek.

Vrouwen daarentegen hebben het laagste sterfterisico wanneer man en vrouw ongeveer even oud zijn. In andere gevallen is hun sterfterisico verhoogd, zowel wanneer ze jonger zijn dan hun partner als wanneer zij ouder zijn. Ook de jongere partner heeft een verhoogd sterfterisico. Vrouwen van wie de partner zeven tot negen jaar jonger is, hebben bijvoorbeeld een 20 procent hoger sterfterisico dan vrouwen die even oud zijn als hun partner.

De studie maakt duidelijk dat het leeftijdsverschil tussen man en vrouw effect heeft op de sterfttekans en daarmee op de levensverwachting. Het is evenwel vooralsnog lastig om alle resultaten afdoende te verklaren. De hiervoor genoemde theorieën geven bijvoorbeeld geen verklaring voor het feit dat, in ieder geval in Denemarken, het sterfterisico van vrouwen hoger is naarmate zij een jongere partner hebben.

Dit artikel verscheen in het Duits in Demografische Forschung. Aus erster Hand, 2009(6), 1, p.3, zie: <http://www.demografische-forschung.org/archiv/defo0901.pdf>

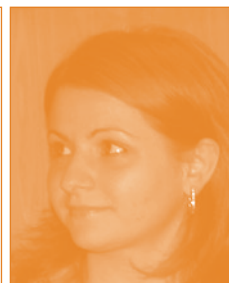
LITERATUUR:

- Drefahl, S. (2010), How does the age gap between partners affect their survival? *Demography* 47(2010)2, pp. 313-326.

Sven Drefahl, Stockholm University, Zweden.
E-mail: sven.drefahl@sociology.su.se

(Vertaling en bewerking: Gijs Beets)

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en beoogt de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken te bevorderen. Inlichtingen over toezending van kopij kunnen worden ingewonnen bij de redactie

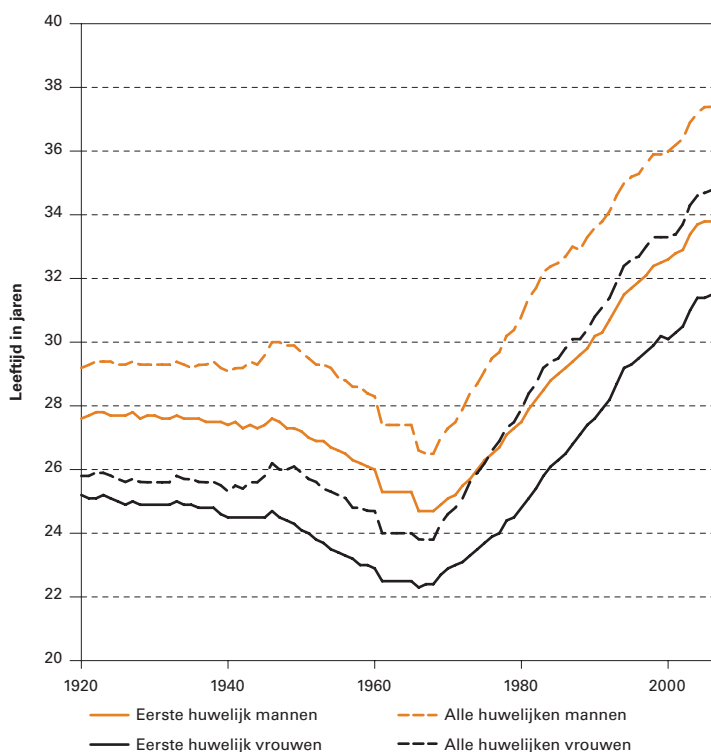
Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding is toegestaan. Toezending van bewijs-exemplaren wordt op prijs gesteld.

Het NIDI is een instituut van de KNAW dat zich bezighoudt met onderzoek naar ontwikkelingen in de omvang en samenstelling van de bevolking

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry Bronsema, eindredacteur drs. Joop de Beer drs. Gijs Beets dr. Luc Bonneux drs. Jeannette Schoorl
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	demos.nidi.nl
Abonnementen	gratis
Basisontwerp	Harmine Louwé
Druk	Nadorp Druk b.v., Poeldijk

Figuur 1. Gemiddelde huwelijksleeftijd van Deense mannen en vrouwen, 1920-2007, eerste en alle huwelijken afzonderlijk

Bron: Statistisch Bureau Denemarken.

Figuur 2. Relatieve sterfterisico van Deense mannen en vrouwen afhankelijk van het leeftijdsverschil. Betrouwbaarheidsintervallen nemen toe naarmate het leeftijdsverschil groter is, vanwege kleinere absolute aantallen. Alle onderscheidingen zijn statistisch significant. Berekening: leeftijdsverschil = leeftijd van de referentiepersoon minus leeftijd van diens partner.

